

kunne rettes mod mig. Jeg tog alle de Reservationer, der i saa Henseende vare nødvendige, men da det ærede Medlem nævnte mit Navn, finder jeg mig foranlediget til at udtale en Indsigelse imod, hvad han har ansøgt. Jeg antager, at det ærede Medlem ikke har skjænket mine Ord den Opmærksomhed, som man kunde fordrø, naar han vilde angribe mig for dem. Jeg har ikke omtalt Bestaffenheden af Personerne. Jeg har endog gjort den Bemærkning, at man maatte huske paa, at det altid er vanskeligt at være Underhandler for en svag Magt, men jeg tror, at der i disse Antydninger ligger nok til, at man ikke med Rette kan sige, at jeg har gjort nogen Beskyldning. Hvad angaar Studiet af vore diplomatiske Afstykker, da har jeg været Medlem af to Udvalg, for hvilke der har været forelagt Alt, hvad Regjeringen har ment, at der overhovedet kunde være Tale om at forelægge, saa at jeg aldeles ikke er ubekendt med det, der vedkommer disse Anliggender. Men det gaar vistnok i Diplomatiens saaledes, at man bedømmer dens Nytte efter Resultaterne. Jeg skal iøvrigt gjøre det ærede Medlem opmærksom paa, at jeg ikke har sagt, at vort Diplomati ingen Nytte har gjort, men jeg har sagt, at jeg ikke tror, at de fast ansatte Diplomater have været saa nyttige, at de have skaffet os bedre Resultater, end vi muligens kunde have opnaaet, hvis de ikke havde været tilstede. Det er kun en Hypothese. Jeg fremsatte den ikke uden Grund, hvilket vi se deraf, at Regjeringen i de fleste Tilfælde har været nødt til at sende en overordentlig Gesandt. Jeg tror ikke, at jeg behøver at sige Mere til min Retfærdiggjørelse overfor det ærede Medlems Bemærkninger.

Ville: Jeg tror dog ikke, at den Protest, der blev fremsat, var ubesøjet efter den Maade, hvorpaa det ærede Medlem antog det for rigtigt overhovedet at kritisere den diplomatiske Virksomhed, og overfor den Skildring eller den Definition, han gav til Bedste af, hvorledes man andetsides har forklaret, hvad en Diplomat er, nemlig ved væsentlig at føre hans Virksomhed tilbage til Middagsmaaltider osv. Selv om en saadan Udtalelse fremsendes med nok saa mange „Reservationer“, berettiger den dog fuldt til en Protest som den, der er fremkommen — en Protest, til hvilken jeg ganske slutter mig, hvad jeg gjør saa meget desto hellere, som det træffer sig saa, at i saagodt som alle de Tilfælde, om hvilke der kan være Tale, have de Personer, som der her skal sælbes en Dom over, tilhørt en anden Anskuelse og en anden Mening end min. (Winther: Saa?) Ja! Det forekommer mig, at de ærede Herrer ved Behandlingen af denne Sag gjøre sig skyldige i en underlig Modsigelse. Der antes paa den ene Side over, at vore Diplomater ikke ere saa dygtige, som de burde være, og paa den anden Side har man gjennem en Række af Aar gjort, hvad man kunde,

for at indrette deres Stilling saaledes, at man fremmede dem bort, som kunde antages at have Evne til og ville modtage disse Stillinger, og Aar for Aar gjort Valget af brugbare Kræfter vanskeligere og vanskeligere. Dette er ikke rigtigt. Det vilde være den største Bilsfarelse af Verden, dersom man vilde have, at efter de Forandringer, der ere foregaaede i Nutidens politiske Liv, skulde selve Diplomatiet være bleven overflødig. Erfaringen, og netop de Exempler, som ere bleve paaviste idag fra den fransk-preussiske — og man kunde sige til fra den østerrigsk-preussiske Krig i 1866 og fra vor egen Krig i 1863—64, — vise, at mere end nogensinde er Diplomatiets af den største Betydning for Staternes indbyrdes Forhold. En ganske anden Sag er, at de Former, hvorunder det arbejder, have maattet undergaa Forandringer, at den lettere Kommunikation, at Pressens Udvikling, og at mange andre lignende Forhold have bidraget til, at Diplomaterne nu have en anden Opgave og bør følge en anden Arbeidsmethode end før. Men dette ophæver ikke Nødvendigheden og Betydningen af selve den Opgave, som er givet dem. Jeg maa tilføje, at jeg havde efter den Udtalelse, der kom fra den ærede Ordfører, og efter den hele Opfattelse, som syntes at ligge til Grund for hans Uttringer, ventet, at Forslaget fra Udvalget havde haft en anden Karakter. Det forekommer mig, at der er ikke Noget, hvormed man bør være mere varsom, end hvor Taleren er om at bedømme Forhold paa fremmede Steder, som man ikke har haft Leilighed til at kjende af personlig Erfaring. De ærede Medlemmer af Finantsudvalget kunne ikke have nogen virkelig Kundskab om Livsforholdene paa saadanne fremmede Steder (Luzen: Jo!), hvor vi have de Gesandter ansatte, hvis Lønninger vi nu skulle bestemme. Det er komplet umuligt. Der kræves dertil saadanne Erfaringer fra det daglige Liv, som end ikke kunne naaes ved et Ophold paa 3 à 4 Uger paa saadanne Steder. Den, der kommer til Wien eller Berlin, veed ganske vist, at Hotelpriiserne ere gaaede i Veiret, at Drostetaxterne ere forhøiede, at det koster mere at spise paa Restauration osv. osv., men nogen virkelig Forestilling om de Former, under hvilke det selskabelige Liv bevæger sig, og de Udgifter, som det medfører, kan ikke høstes, selv om man har været saa heldig at besøge disse Byer paa en kort Tid. Men vist er det, at de, som slet ikke have været der, maa være overordentlig varfomme med at udtale sig om, hvad der kan leves for og hvad ikke. En kjøbenhavnssk Maalestok er utilstrækkelig og en Maalestok fra Grenaa er det virkelig i endnu højere Grad. En Forhøielse som den, der er Tale om i Regjeringens Forslag af 4000 Rd. til Gesandten i Berlin, er virkelig overordenlig forsvindende i Sammenligning med den Jordyrelse af alle mulige Ting, som er foregaaet i Berlin blot i de sidste